

De Trojaanse oorlog (\pm 1184 v. Chr.) heeft altijd tot de verbeelding gesproken.

Met name de afloop: hoe konden mensen zo dom zijn dat ze geloofden dat, na tien jaar oorlog, hun vijanden ineens naar huis waren gegaan!

Homerus (\pm 800-750 v. Chr.) schreef de **Ilias**, met daarin de laatste 50 dagen van de Trojaanse oorlog.

Maar het centrale thema van de Ilias was irritatie van een hoofdrolspeler, Achilles, niet de complete oorlog als zodanig.

Homerus schreef ook de Odyssee / Odysseia, waarin de lange terugtocht van een andere hoofdrolspeler, Odysseus, centraal stond.

Beide thema's waren voor Vergilius een prachtig aanknopingspunt voor het schrijven van zijn grootse epos, de Aeneis. Vergilius schreef de Aeneis op verzoek van Augustus. Die had, nog als Octavianus, een einde gemaakt aan de ellende van de eerste eeuw voor Christus en rust gebracht. Om zijn macht verder te consolideren stak Augustus veel moeite in de Pax Augusta.

Pax Augusta is Augustus' politiek programma, met 3 pijlers:

1. **vrede** (PAX) in het Romeinse rijk, na zoveel (burger)oorlog:
hebben en houden → op het eigen conto / wijzen op
verdiensten en vertrouwen wekken
2. een omvangrijk **bouwplan**, nieuwe én herstelde
monumentale gebouwen → indruk maken op De Romein
en De Vijand / Rome "smoel" geven
3. het herstellen van **oude normen en waarden** → mentaliteit
beïnvloeden

Bedoeling:

identiteit / gevoel van nationale trots voor het Romeinse volk.

Maar ja, hoe krijg je dat voor elkaar? Een probleem voor

Augustus dus...

Augustus' probleem:

1. Goed, ik heb het voor het zeggen in een groot wereldrijk.

En wat nu?

2. Ik heb ideeën over een glorieuze en blijvende toekomst voor het Imperium Romanum, maar daarvoor is volgens mij een **verandering in mentaliteit** nodig. Mensen zijn nu murw geslagen door oorlogen, door burgeroorlogen, door landonteigeningen en vele andere ellende. Ze hebben weer perspectief nodig.

3. Dat is niet zomaar 1,2,3 gebeurd: ik moet daarvoor **steun/support** zoeken, eerst bij de mensen in mijn directe omgeving, daarna bij iedere andere Romein, burger én slaaf. De mensen willen vertrouwen hebben dat het goed blijft gaan en hebben genoeg van politieke macho's als Marius/Sulla of Caesar/Pompeius/Antonius. Dat vertrouwen moet ik hen zien te geven.

4. Het blijft wel zo, dat de mentaliteitsverandering **bij de mensen zelf** moet beginnen, en hoe krijg ik dat voor elkaar? "Droppen" van een of ander politiek programma werkt niet.

5. Hoe deden die **Grieken** dat zo lang en zo goed, eigenlijk? Zij waren trots op hun eigen volk, hun eigen leiders, hebben prachtige dingen bereikt, zowel op politiek gebied als op cultureel, artistiek gebied. Zij hebben grote en inspirerende genieën voortgebracht. Kunnen wij aan de Grieken tippen? Met hun onvoorstelbaar mooie "super"epen Ilias en Odysseia, waardoor elke Griek zich ook echt een Griek weet?

6. Wat de Grieken konden kunnen **wij ook!** **Beter zelfs,** daarvan ben ik overtuigd. Ik heb, via Maecenas, een dichter, die ik ga vragen ons Romeinen een epos te bezorgen, dat zijn weerga niet kent. Waar elke Romein zich voldoende in herkent om met de borst vooruit te lopen, in plaats van achter de feiten aan.

7. Publius **Vergilius** Maro, hij komt uit Noord-Italië en hij is naar Rome gekomen. Hij heeft al een aantal mooie werken voltooid. Hij zal ons een nationaal epos geven, waaruit zal blijken dat het ontstaan en de toekomst van Rome de wil van de goden is. Noem het **fatum**, noem het de **wil van Juppiter**, Rome is **voorbestedemd** een absolute mogendheid op politiek, militair, cultureel en moreel vlak te zijn. Voor altijd.

8. En ik? Ik ben de motor, niets meer dan een **instrument in de hand van de goden**. Als ik daarmee de publieke opinie heb beïnvloed en de Romeinen daarvan net als ik overtuigd zijn geraakt, zal mijn programma Pax Augusta gemakkelijker te verkopen en dus te realiseren zijn. De Romein moet door hebben dat hij door zijn support aan mijn herstelprogramma zichzelf en zijn staat een grote dienst bewijst.

9. Daarom heeft Vergilius voor mij een centrale rol in het epos in gedachten. Hij heeft een ingewikkelde structuur bedacht, maar dat past helemaal bij de ambities van ons Romeinen! Yes! We gaan ervoor!

Ergo conclusio ...

Legitimeren is alleen mogelijk via het genereren van een nationale bewustwording, een gevoel van trots. Het oproepen van het idee dat alles wat gebeurd is en nog steeds gebeurt zo heeft moeten zijn, inclusief de ellende en de wederopstanding. Ik ben alleen het instrument waardoor dat lukt.

Augustus' rol in de Aeneis:

Vergilius componeerde de Aeneis op een ongebruikelijk ingewikkelde manier, wat past bij de drang tot **AEMULATIO**, en niet bij die tot **IMITATIO**.

Compositie Aeneis:

Er is sprake van twee verhaallagen, een oppervlaktelaag en een diepere laag.

Aan de oppervlakte is, zo lijkt het, alleen sprake van een held, Aeneas, die zich geheel in dienst stelt van de aan hem door de goden gegeven opdracht: sticht op de rokende puinhopen van je huidige vaderland, Troje, een nieuw vaderland. Het gaat je lukken, want je missie komt overeen met het fatum. Alle persoonlijke belangen dienen daarbij te worden opgeofferd (en persoonlijke belangen zijn er genoeg, denk aan Aeneas' Carthaagse liefde Dido..., maar dat vertellen ze er niet bij).

Compositie Aeneis:

In de laag daaronder - niet zichtbaar dus voor de oppervlakkige lezer, maar zeker wel voor de geoefende, literair geïnteresseerde lezer - speelt Augustus dezelfde rol als Aeneas: sticht op de rokende puinhopen van je huidige vaderland, Rome na de burgeroorlogen, een nieuw vaderland, waarbij alle persoonlijke belangen dienen te worden opgeofferd. Het gaat je lukken, want je missie komt overeen met het fatum.

Ai...dat riekt naar propaganda. Augustus presenteert zich via zijn rolmodel Aeneas als afstammeling van de goden, zodat zijn plannen met Rome zelfs door diezelfde goden geautoriseerd en daarmee extra gelegitimeerd zijn. Als de Romeinen zich tegen Augustus' plannen keren, keren ze zich daarmee tegen de goden. Dom!!

Propaganda is een bepaalde vorm van communicatie waarbij de publieke opinie beïnvloed wordt om aanhangers te winnen voor bepaalde opvattingen of standpunten. Propaganda kenmerkt zich vaak door het systematisch geven van eenzijdige informatie, die al dan niet (deels) onwaar zijn, waarbij selectief bepaalde feiten worden benadrukt en andere bewust achterwege worden gelaten.
(Bron: Wikipedia)

Woordenboek Latijn - Nederlands:

propago, pagare

1. voortplanten, vermeerderen [stirpem; prolem]
2. (metaf.) vergroten, uitbreiden [fines imperii; gloriam]
3. verlengen, voortzetten [diem; bellum; consuliimperium in annum; memoriam aeternam alci]

Prooemium Aeneis

Aen. I, 1-11

Arma virumque cano, Troiae qui primus ab oris
Italiam, fato profugus, Laviniaque venit
litora, multum ille et terris iactatus et alto
vi superum saevae memorem Iunonis ob iram;
5 multa quoque et bello passus, dum conderet urbem,
inferretque deos Latio, genus unde Latinum,
Albanique patres, atque altae moenia Romae.
Musa, mihi causas memora, quo numine laeso,
quidve dolens, regina deum tot volvere casus
10 insignem pietate virum, tot adire labores
impulerit. Tantaene animis caelestibus irae?

Prooemium Ilias

Ilias A, 1-7

Μῆνιν ἄειδε θεὰ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
ούλομένην, ἣ μυρὶ Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε,
πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν
ἡρώων, αὐτοὺς δὲ ἐλώρια τεῦχε κύνεσσιν

5 οἰωνοῖσί τε πᾶσι· Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή,
ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε

Ἄτρεΐδης τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλλεύς.

Prooemium Odysseia

Odysseia α, 1-7

ἄνδρα μοι ἔννεπε, μοῦσα, πολύτροπον, ὃς μάλα πολλά
πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσεν·
πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω,
πολλὰ δ' ὃ γ' ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμόν,

5 ἀρνύμενος ἦν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἐταίρων.

ἀλλ' οὐδ' ὥς ἐτάρους ἐρρύσατο, ἰέμενός περ·
αὐτῶν γὰρ σφετέρησιν ἀτασθαλίησιν ὄλοντο,
νήπιοι, οἳ κατὰ βοῦς Ὑπερίονος Ἥελιοιο
ἦσθιον· αὐτὰρ ὁ τοῖσιν ἀφείλετο νόστιμον ἦμαρ.

10 τῶν ἀμόθεν γε, θεά, θύγατερ Διός, εἶπέ καὶ ἡμῖν. 🗨️

Arma virumque cano, Troiae qui primus ab oris

Italiam, fato profugus, Laviniaque venit

litora, multum ille et terris iactatus et alto

vi superum saevae memorem Iunonis ob iram;

5 multa quoque et bello passus, dum conderet urbem,

inferretque deos Latio, genus unde Latinum,

Albanique patres, atque altae moenia Romae.

Musa, mihi causas memora, quo numine laeso,

quidve dolens, regina deum tot volvere casus

10 insignem pietate virum, tot adire labores

impulerit. Tantaene animis caelestibus irae?

Ilias

Μῆνιν ἄειδε θεὰ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος

ούλομένην, ἣ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε,

πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν

ἠρώων, αὐτοὺς δὲ ἐλώρια τεῦχε κύνεσσιν

5 οἰωνοῖσί τε πᾶσι· Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή,

ἔξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε

Ἄτρεΐδης τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλλεύς.

Odysseia

ἄνδρα μοι ἔννεπε, μοῦσα, πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ

πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσεν·

πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω,

πολλὰ δ' ὃ γ' ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα ὄν κατὰ θυμόν,

5 ἀρνύμενος ἣν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἐταίρων.

ἀλλ' οὐδ' ὧς ἐτάρους ἐρρύσατο, ἰέμενός περ·

αὐτῶν γὰρ σφετέρησιν ἀτασθαλίησιν ὄλοντο,

νήπιοι, οἳ κατὰ βοῦς Ὑπερίονος Ἥελίοιο

ἦσθιον· αὐτὰρ ὁ τοῖσιν ἀφείλετο νόστιμον ἦμαρ.

10 τῶν ἀμόθεν γε, θεά, θύγατερ Διός, εἰπέ καὶ ἡμῖν.

Bijlagen

notebook_perseus02.notebook

notebook_perseus02.notebook